

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Lenkou Loudovou ve věci

žalobce: **X. X.**, narozený dne X
státní příslušnost Ruská federace
zastoupený advokátem JUDr. Matějem Šedivým
sídlem Václavské náměstí 21, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 5. 2023, č. j. OAM-818/ZA-ZA11-P15-2022

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 5. 2023, č. j. OAM-818/ZA-ZA11-P15-2022, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 8 228 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám právního zástupce žalobce.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou k Městskému soudu v Praze domáhá přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne ze dne 30. 5. 2023, č. j. OAM-818/ZA-ZA11-P15-2022,

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

kterým bylo rozhodnuto, že se žalobci mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

II. Žalobní body

2. Žalobce v žalobě uvedl, že pokládá napadané rozhodnutí za nezákonné, má za to, že se neadekvátně vypořádává s uplatněnou argumentací. Žalobce podal dne 6. 9. 2022 žádost o udělení mezinárodní ochrany, v rámci které uvedl, že je státním příslušníkem Ruské federace, který se v minulosti účastnil demonstrací proti tamnímu režimu, včetně meetingů s představitelům opozice Navalným, přičemž jako důvod pro podání žádosti uvedl svoji protirežimní aktivitu. Zároveň uvedl, že se cítí být ohrožen probíhajícími mobilizacemi, s postupem domovského státu přitom nesouhlasí. Byl již předvolán k výkonu vojenské služby. Po vypuknutí války se v Praze účastnil množství souvisejících protiruských demonstrací.
3. Žalobce pokládal napadané rozhodnutí za nepřezkoumatelné a nezákonné. Není pravdou, že by nevykazoval protirežimní činnost v rámci pobytu v domovském státě, když z jeho výpovědi vyplynul opak. Pokud jde o činnost na území České republiky (dále jen „ČR“), může za ni být v domovském státě postižen, neboť je dle tamní legislativy trestné znevažovat pozici armády, kdy za související trestnou činnost hrozí uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody. Žalobce si osvojil hodnotový systém v ČR, který je v rozporu s aktuální politikou domovského státu žalobce. Žalobce se obává, že by byl v domovském státě za své jednání trestán, potažmo by byl coby branec vyslán do války, čímž by se ocitl v absurdní situaci, neboť by musel bojovat za hodnoty, které se mu přičítají a se kterými nesouhlasí, a navíc by byl vystaven nebezpečí postihu na životě či zdraví. Jeho uplatnění politického přesvědčení v podobě odmítnutí vojenské služby by pak bylo taktéž vnímáno jako protiprávní jednání. Žalobce má za to, že mu v domovském státě hrozí pronásledování za uplatňování politických práv a svobod, přitom ČR označuje postup Ruské federace za teroristický, proto by neměla nepřímou podporovat terorismus podporou návratu osob, na které dopadá branná povinnost, a které se tak nutně zapojují do podpory armádní činnosti, tj. do teroristické činnosti.
4. Podklady rozhodnutí se nijak nevěnují právní úpravě postihu za protiválečné činnosti či smýšlení v domovském státě žalobce. Není tedy jasné, jakými tresty je žalobce za své jednání (a to jak minulé, tak i budoucí) ohrožen.
5. Žalobce též namítal, že pokud jde o prokázání činnosti, správnímu orgánu přesně popsal, v čem jeho činnost spočívala, a jakých demonstrací a vystoupení se účastnil. Žalobce má svoji činnost za prokázanou i bez doložení souvisejícího listinného materiálu. Žalobce navrhl, aby soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

6. Podle vyjádření žalovaného je údajná protirežimní činnost žalobce značně zveličována, skládá se z jedné demonstrace a setkání s Navalným v roce 2017 v Rusku a jedné protiválečné demonstrace v ČR. Žalobce výslovně uvedl, že není zaznamenán na žádných fotkách. Žalobce v zemi původu neměl žádné problémy se státními orgány a

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

není sebemenší důvod se domnívat, že by to měla změnit jeho účast na protiválečné demonstraci v ČR, když sám žalobce nemůže svou účast nijak prokázat. V této souvislosti označuje správní orgán žalobní námitku o nedostatečných podkladech věnujících se trestům za protiválečnou činnost za účelovou. Žalobce žádnou protiválečnou, protirežimní ani jinou politickou činnost, za kterou by mu v Rusku hrozilo trestní stíhání, neprováděl a zajištění dalších podkladů by bylo nadbytečné.

7. Žaloba dle názoru žalovaného kromě námitek ohledně podkladového materiálu neobsahuje žádný další konkrétní žalobní bod. Žalobní text je pouhým vyřčením obecného nesouhlasu se závěry správního orgánu, aniž by žalobce svůj nesouhlas čímkoli podložil.

IV. Obsah správního spisu

8. Žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany dne 6. 9. 2022. Dne 8. 9. 2022 poskytl údaje k podané žádosti. Ke svému politickému přesvědčení uvedl, že není členem žádné organizace, ale chodil na demonstrace a mítinky. Jako příklad uvedl, že byl v listopadu 2017 v J. na setkání s Navalným a na demonstraci. Vlast naposledy opustil dne 30. 8. 2019. Od srpna 2018 do léta 2019 byl na jazykovém kurzu v ČR. Jako důvod své žádosti o mezinárodní ochranu uvedl skutečnost, že je Rusko ve válce. On je ve věku, kdy se na něj vztahuje povinnost nástupu vojenské služby, války se však nechce účastnit, nesouhlasí s ruskou politikou a nechce ji podporovat.
9. Žalobce v rámci pohovoru dne 8. 6. 2022 uvedl, že Rusko opustil v srpnu 2019 za účelem studia v ČR. Žalobce měl vízum za účelem studia s platností do listopadu 2020. Následně se mu nepodařilo prodloužit platnost víza, s ohledem na pandemii COVID-19 se však nemohl vrátit do Ruska, neboť u nich doma bydlí také babička, které je 90 let. Obával se, že by se cestou nakazil a ohrozil by své příbuzné. Měl povinnost vycestovat do 7. 11. 2021. Podle žalobce do začátku války neměl důvod k podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Po začátku války si říkal, že je zde hodně těch, kteří ochranu potřebovali víc než on. Na konci léta se pak rozhodl požádat, protože ho mrzí, že zde pobývá nelegálně, nechce porušovat české zákony. Uvedl, že se na něj vztahuje povinnost nástupu vojenské služby, ale když odjížděl do ČR, nahlašoval, že jede studovat. V případě návratu má povinnost se nahlásit se na vojenskou správu a nebude se na něj vztahovat žádný důvod pro nenastoupení. Podle svého tvrzení dostal odklad kvůli studiu. Pokud by se na vojenskou správu nedostavil, dopustil by se trestného činu. V říjnu 2021 se po něm u matky ptali lidé z vojenské správy. Války se účastnit nechce, na Ukrajině má známé a přátele. Pokud by měl nastoupit vojenskou službu, utekl by a byl by odsouzen. Do války nyní posílají brance z Petrohradske a Moskevské oblasti. Pokud ve válce zahyne, rodina nedostane žádné odškodné. Rusové mají hodně ztrát, potřebují další lidi. Pokud Putin mluvil o tom, že vojáky základní vojenské služby nebude posílat do války, tak vláda může udělat cokoli a žalobce veřejným vyjádřením nevěří. I když probíhá výcvik, tak jej do války mohou poslat v rámci tohoto výcviku. Někteří obyvatelé Ruska jsou pro válku a žalobce by se s nimi hádal a měl by problémy. V Rusku je velká propaganda. Žalobce neví, jak fungují úřady nebo třeba zdravotní péče. Asi se všechno zhoršuje. Na ulicích je hodně opilců. Rodiče ve vlasti potíže nemají, žalobce ve vlasti žádné potíže se státními orgány či bezpečnostními složkami neměl. Na dotaz správního orgánu, zda byl žalobce ještě na nějaké obdobné akci, jako bylo setkání s Navalným v

roce 2017, uvedl, že na tyto akce moc nechodil a věnoval se studiu. Podle svého vyjádření přestával věřit, že má smysl na demonstrace chodit. Na jiných podobných akcích tedy nebyl. V ČR byl na protiválečných demonstracích po začátku války, kam šel s kamarády. Byl na akci na Náměstí míru, kde byli Rusové proti válce, a poté ještě s kamarády poslali pro Ukrajinu nějakou pomoc, konkrétně jídlo a léky. Jednalo se o akce v únoru 2022. Co se týče studia na X, studium bylo těžké, třikrát nesplnil dostatek kreditů na pokračování ve studiu. Nyní úspěšně absolvoval přijímací zkoušky na studium do podzimního semestru. K dotazu, zda by si mohl na základě studia na X opět zlegalizovat příjezd do ČR a vyhnout se vojenské službě, žadatel uvedl, že vůbec neví, jak teď ambasáda v Rusku pracuje a kolik by to zabralo času. Neví také, jestli by byl hledán vojenskou správou. Kdyby nebyla časová omezení, tak by to teoreticky bylo možné. Popřel, že by si mohl započítáním studia v Rusku opět odložit vojenskou službu, vysvětlil, že každý muž má v Rusku nárok na jedno odložení vojenské služby kvůli jednomu studiu. Pokud tedy někoho ze studia vyloučí, tak ve studiu na vysoké škole může pokračovat až po ukončení základní vojenské služby. Žadatel dále sdělil, že nemůže nijak prokázat, že se zúčastnil setkání s Navalným a demonstrace v ČR, neboť tam žádné fotky nedělal ani tam není nikde zaznamenán.

10. Součástí spisového materiálu je závazné stanovisko k možnosti vycestování žalobce ze dne 25. 8. 2022. Ze závazného stanoviska vyplývá, že žalobci bylo dne 22. 3. 2021 vydáno rozhodnutí o povinnosti opustit území členských států Evropské unie. Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 8. 9. 2021. Žalobce měl povinnost vycestovat z území členských států Evropské unie do 60 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí. Uvedl, že mu ve vycestování brání studium a obavy, že by v Rusku musel plnit vojenskou povinnost a odejít na vojnu. Dále dochází na protiruské demonstrace a na sociálních sítích vystupuje proti Rusku, proto se obává trestního stíhání v Rusku. Na dotaz, zda toto tvrzení může doložit, uvedl, že má fotky z demonstrací, ale z veřejných sítí byly jeho aktivity smazány administrátorem. Správní orgán neshledal, že by v případě žalobce existovaly důvody znemožňující vycestování. Konstatoval, že žalobce nedoložil své aktivity na demonstracích nebo sociálních sítích. Žalobce nelze vyhodnotit jako horlivého politického aktivistu nebo osobu, na kterou by měly ruské bezpečnostní složky důvod se více zaměřit a snažit se ho po návratu do vlasti nějak postihovat. Správní orgán neshledal, že by žalobce vyvíjel takovou aktivitu, aby se dostal do sféry pozornosti ruských státních orgánů. Námitku žalobce, že by v případě návratu do Ruska mohl být povolán k výkonu vojenské služby a odejít na vojnu, správní orgán neshledal relevantní k ustanovení § 179 zákona o pobytu cizinců. Branná povinnost patří k základním státoobčanským povinnostem a povolávání k výkonu vojenské služby samo o sobě není možné považovat za pronásledování, byť by výkon vojenské služby byl spojen s rizikem účasti na bojových akcích v ozbrojeném konfliktu.
11. Součástí spisového materiálu je také Informace Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 24. 1. 2023, č. j. 13675/2022-LPTP, Informace Finské imigrační služby - Ruská federace - Vyhýbání se odvodům během mobilizace, ze dne 31. 1. 2023, Informace OAMP - Ruská federace - Situace navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí, ze dne 31. 10. 2022, a Informace OAMP - Ruská federace Bezpečnostní a politická situace v zemi, ze dne 8. 3. 2023.
12. Žalovaný napadeným rozhodnutím neudělil žalobci mezinárodní ochranu. Neshledal, že je žalobce pronásledován ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, neboť žalobce v rámci

správného řízení neuváděl, že by měl doposud jakékoliv problémy politického charakteru se státními orgány země původu. Žalobce neuvedl žádné problémy v důsledku setkání s Navalným v J. Protiválečnou demonstraci na Náměstí Míru žalovaný nepovažoval za činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. Tvrzení o nesouhlasu s politikou Ruska bylo pouze obecným tvrzením žalobce, toto tvrzení nijak blíže nespecifikoval. Neuváděl, že by se kdekoliv veřejně vyjadřoval, a neuváděl, že by s tím měl v Rusku jakékoliv problémy.

13. Při posouzení podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu žalovaný uvedl, že v první řadě nemůže pominout zjevnou účelovost podání žádosti o mezinárodní ochranu, neboť žalobce o mezinárodní ochranu požádal až po skončení platnosti jeho studijního víza, když se jednalo o jedinou možnost, jak si na území ČR legalizovat svůj další pobyt a pokračovat zde případně ve studiu. Pokud by měl jinou možnost legalizace pobytu, o mezinárodní ochranu by zřejmě nepožádal. Obavy z návratu do Ruské federace, které spojuje s možností povolání do armády a nasazením do bojů na Ukrajině, jsou pouze účelově uvedenou záminkou, kterou žalobce tvrdí ve snaze zajistit si jakýmkoliv způsobem možnost pobývat nadále na území ČR. Žalovaný konstatoval, že má-li žalobce zájem legalizovat si zde pobyt, musí postupovat podle zákona o pobytu cizinců. Tomuto účelu neslouží azylové řízení, a to ani v případě, když ČR stanovila nepřijatelnost určitých vízových a pobytových žádostí podávaných na zastupitelských úřadech ze strany občanů Ruska.
14. Co se týká obav žalobce z povolání k výkonu vojenské služby v ruské armádě, žalovaný konstatoval, že branná povinnost a povinná vojenská služba patří k základním státoobčanským povinnostem. Žalovaný dále odkázal na informace obsažené v opatřených podkladech, podle nichž nemohou být jedinci v současné době odváděni do armády, neboť vyhlášená mobilizace již byla ukončena. Žalovaný dále uvádí, že se to netýká jedinců povinovaných absolvováním základní vojenské služby. Jedinci, na něž se mobilizace vztahovala, nemohou být ani postihováni za to, že se v době jejího vyhlášení v Rusku nenacházeli, nebo ze země vycestovali, neboť během období mobilizace neplatily v Rusku žádné oficiální zákazy cestování. Dle informace Finské imigrační služby ze dne 31. 1. 2023 nehrozí takovým osobám vyšší riziko jejich povolání k výkonu základní vojenské služby nebo následného nasazení do bojů, než ostatním občanům, kteří na území Ruska pobývají, aniž by ho opustili. Žalovaný tak vyhodnotil obavy žalobce jako bezpředmětné. Žalovaný zároveň konstatoval, že jsou obavy žalobce předčasné, neboť v Rusku pobývají miliony mužů v žalobcově věku a situaci, kdy pouze zlomek z nich, pokud vůbec absolvuje základní vojenskou službu, je povolán do bojových operací na Ukrajině, pouze zlomek z nich se tomuto nedokáže legálními cestami vyhnout a konečně pouze zlomek z nich utrpí v bojích zranění či zemře. Žalovaný dále uvedl, že si žalobce své údajné obavy z povinnosti vykonat základní vojenskou službu, případně z nástupu do armády a bojů, měl uvědomit dříve. S ohledem na působení ruských vojáků v různých ozbrojených konfliktech mohl s ohledem na svůj věk a ukončené studium být povolán k výkonu povinné základní vojenské služby nebo bojů kdykoliv předtím. Žalovaný tak shledal aktuální údajné tvrzené obavy v tomto směru za spojené pouze a jen se snahou žalobce o legalizaci pobytu v ČR.
15. Pokud jde o vyjádření žalobce, že by se v případě návratu do vlasti cítil ohrožen, neboť stát je podle něj řízen zločinci a měl by problémy s ruskými občany podporujícími válku na Ukrajině, žalovaný uvedl, že toto jeho tvrzení je nucen považovat za ničím

nepodloženou a čistě hypotetickou spekulaci, respektive účelové tvrzení, které žalobce správnímu orgánu sdělil pouze a jen s cílem vytvořit iluzi údajných potíží, kterým by mohl v případě návratu do země původu čelit, za účelem ovlivnění řízení o udělení mezinárodní ochrany.

16. Žalovaný neshledal, že by v průběhu správního řízení vyplynul zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu.
17. Žalovaný dále neshledal žádné skutečnosti, na základě kterých by mohla žalobci hrozit v případě návratu do vlasti vážná újma uložením nebo vykonáním trestu smrti ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. a) zákona o azylu. Žalovaný nenašel ani žádné skutečnosti, na základě kterých by žalobci v případě návratu do země původu hrozilo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání.
18. Co se týče obavy žalobce z povolání k výkonu vojenské služby v ruské armádě, žalovaný konstatoval, že její výkon nelze považovat za vážnou újmu podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, neboť nemůže být sama o sobě vnímána jako nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Žalovaný dále poukázal na informace obsažené v opatřených podkladech pro vydání rozhodnutí, podle nichž nemohou být jedinci v současné době odváděni do armády, neboť vyhlášená mobilizace již byla ukončena. To se netýká absolvování základní vojenské služby. Osoby, na něž se mobilizace vztahovala, nemohou být ani postihovány za to, že se v době jejího vyhlášení v Rusku nenacházely, nebo ze země vycestovaly, neboť během období mobilizace neplatily v Rusku žádné oficiální zákazy cestování. Žalovaný rovněž odkázal na informaci Finské imigrační služby ze dne 31. 1. 2023, podle níž nehrozí osobám navracejícím se do Ruska vyšší riziko jejich povolání k výkonu základní vojenské služby nebo následného nasazení do bojů než ostatním občanům. Žalovaný tak uzavřel, že samotný výkon vojenské služby, nebo dokonce nasazení jakéhokoliv občana Ruska v bojových operacích, nelze považovat za přímé a bezprostředně hrozící nebezpečí vážné újmy ve smyslu zákona o azylu. Pokud jde o obavy žalobce, že by se v případě návratu do vlasti cítil ohrožen, neboť stát je podle něj řízen zločinci a měl by problémy s ruskými občany podporujícími válku na Ukrajině, žalovaný považoval toto jeho tvrzení za ničím nepodloženou a čistě hypotetickou spekulaci.
19. Žalovaný dále uvedl, že žalobci nehrozí ani vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Podle Informace OAMP - Ruská federace - Bezpečnostní a politická situace v zemi, ze dne 8. 3. 2023, na území Ruska neprobíhá v současné době žádný vnitrostátní ani mezinárodní ozbrojený konflikt, který by mohl žadatele v případě jeho návratu do vlasti ohrozit na životě či lidské důstojnosti, a bezpečnostní situace na naprosté většině území Ruska je stabilní. V souvislosti s invazí Ruska na Ukrajinu dochází jen k omezenému počtu individuálních bezpečnostních incidentů zejména na území v bezprostřední blízkosti hranic s Ukrajinou, konkrétně v Kurské, Bělgorodské a Brjanské oblasti. Žalobce nicméně pochází z oblasti J., které se ani toto minimální riziko netýká. Žalobci tedy nehrozí žádné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. c) zákona o azylu. Žalovaný konečně neshledal, že by vycestování žalobce do země původu představovalo rozpor s mezinárodními závazky ČR ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

20. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.“), přičemž dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
21. Žalobce v první řadě namítal, že je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné a nezákonné, neboť není pravdou, že by nevykazoval protirežimní činnost v rámci pobytu v domovském státě. Zároveň pokud jde o jeho činnost na území ČR, může být za ni v domovském státě postižen. Městský soud neshledal tuto námitku žalobce důvodnou.
22. Z žalobcových tvrzení vyplývá, že se měl účastnit setkání s Navalným v listopadu 2017 v J. a demonstrace proti válce na Ukrajině. Soud považuje obě tyto aktivity žalobce za uplatnění politického práva pokojně se shromažďovat podle čl. 19 Listiny základních práv a svobod. Také případné zveřejnění politických názorů žalobce na válku na Ukrajině představuje uplatnění politického práva svobody projevu. Soud však souhlasí s odůvodněním žalovaného, že z ničeho nevyplývá, že by žalobce byl důsledkem těchto aktivit aktuálně pronásledován státními orgány země původu. Zároveň z ničeho nevyplývá, že by měly tyto aktivity vzbudit zájem státních orgánů země původu o žalobce. Soud tak neshledal, že by žalobce měl být v případě návratu do země původu postižen za jím uvedené dosavadní aktivity. Dle Informace OAMP ze dne 31. 10. 2022, která byla podkladem napadeného rozhodnutí, „[z]droje uváděly, že ruské bezpečnostní složky nemají kapacitu, aby zvládaly kriminalizovat všechny protiválečné projevy na sociálních sítích.“ Z tvrzení žalobce v rámci provedeného pohovoru zároveň nevyplývá, že by v jeho případě hrozilo, že se o jeho aktivitách na sociálních sítích, např. prostřednictvím známých, mohly dozvědět bezpečnostní složky.
23. Soud považuje toto hodnocení žalovaného v případě žalobce za dostatečné. Namítal-li dále žalobce, že správnímu orgánu přesně popsal, v čem jeho činnost spočívala a jakých demonstrací a vystoupení se účastnil, přičemž konstatoval, že má svoji činnost za prokázanou i bez doložení souvisejícího listinného materiálu, ve smyslu čl. 4 odst. 5 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“), se písemné a jiné doklady pro prokázání jednotlivých tvrzení nevyžadují při splnění těchto podmínek: a) žadatel vynaložil skutečné úsilí, aby svou žádost odůvodnil; b) žadatel předložil všechny náležitosti, které měl k dispozici, a podal uspokojivé vysvětlení ohledně jiných chybějících náležitostí; c) prohlášení žadatele byla shledána souvislými a hodnověrnými a nejsou v rozporu s dostupnými zvláštními i obecnými informacemi o případu žadatele; d) žadatel požádal o mezinárodní ochranu v nejkratší možné době, ledaže může prokázat dobrý důvod, proč tak neučinil, a dále e) byla zjištěna celková hodnověrnost žadatele. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí jednoznačně nevyjádřil o tom, že by tvrzení žalobce o jeho setkání s Navalným a účasti na protiválečných demonstracích, či aktivity na sociálních sítích považoval za nevěrohodná. Žalovaný tuto otázku podrobně neřešil, neboť dospěl k závěru, že ani v případě, že by se tyto skutečnosti udály dle tvrzení žalobce, nelze dospět k závěru, že je tento pronásledován nebo má alespoň odůvodněný strach z pronásledování. S tímto

hodnocením žalovaného se lze ztotožnit, neboť tvrzení žalobce v této souvislosti nenásvědčují tomu, že by měl v zemi původu čelit jakýmkoliv následkům svého jednání.

24. Nad rámec uvedeného soud podotýká, že žalobce také dostatečně nevysvětlil důvod, pro který nedoložil žádné důkazy, přičemž ze závazného stanoviska žalovaného, které je jedním z podkladů rozhodnutí, vyplývá, že žalobce měl v rámci řízení o správním vyhoštění uvést, že fotografie o účasti na demonstracích doloží. Správní orgán následně nezjišťoval, z jakého důvodu žalobce v řízení o správním vyhoštění uvedl, že má tyto fotografie k dispozici, když je následně nedoložil ani v řízení ve věci mezinárodní ochrany, jeho tvrzení o účasti na těchto akcích však posoudil jako pravdivé. Žalovaný tedy ve svém rozhodnutí posoudil situaci tak, že přijal tvrzení žalobce, jak je žalobce popsal. Soud v této souvislosti neshledal pochybení žalovaného a jeho posouzení tvrzení žalobce považuje za dostatečné.
25. Žalobce dále namítal, že je jeho hodnotový systém v rozporu s aktuální politikou domovského státu, a tudíž se obává, že by byl v domovském státě za své jednání trestán, a potažmo by byl coby branec vyslán do války, čímž by se ocitl v situaci, kdy by musel bojovat za hodnoty, které se mu přičí a se kterými nesouhlasí, přičemž by byl vystaven nebezpečí postihu na životě či zdraví. Uplatnění politického přesvědčení v podobě odmítnutí vojenské služby by bylo vnímáno jako protiprávní jednání. Podle žalobce je nepochybné, že mu hrozí v domovském státě pronásledování za uplatňování politických práv a svobod.
26. Žalovaný v této souvislosti v napadeném rozhodnutí uvedl, že branná povinnost a povinná vojenská služba patří k základním státoobčanským povinnostem, nejedná se tudíž o pronásledování. Žalovaný dále konstatoval, že vyhlášená mobilizace již byla ukončena a obavy žalobce jsou předčasné. Soud shledal toto posouzení žalovaného nedostatečným.
27. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45, nelze samotné plnění branné povinnosti bez dalších souvislostí považovat za důvod pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12 ani § 14 zákona o azylu, pokud se ovšem jedná o plnění takové povinnosti v regulérní armádě demokratického právního státu, které je v souladu s vnitrostátním i mezinárodním právem, a pokud je daným státem respektována možnost odepření výkonu takové vojenské služby z důvodu svědomí či náboženského přesvědčení, ať již zavedením náhradní (civilní) služby nebo jiným způsobem nebo přinejmenším, pokud takové odepření výkonu vojenské služby není ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. c) kvalifikační směrnice trestáno nepřiměřenými nebo diskriminačními sankcemi. Branná povinnost spojená s účastí na ozbrojeném konfliktu naopak může být důvodem pro udělení azylu dle § 12 písm. b) citovaného zákona mimo jiné tehdy, pokud žadateli ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. e) uvedené směrnice hrozí trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu takové vojenské služby během konfliktu za situace, kdy by tento výkon mohl zahrnovat přímou či nepřímou účast žadatele na mezinárodních válečných zločinech, zločinech proti lidskosti, jiných vážných nepolitických zločinech nebo činech, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN, a pokud je zároveň dána souvislost mezi tímto způsobem pronásledování žadatele a azylově relevantními důvody pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) uvedeného zákona, resp. čl. 2 písm. d) a čl. 10 citované směrnice.

28. V případě Ruské federace nelze bez dalšího konstatovat, že je plnění branné povinnosti a povinná vojenská služba v souladu s mezinárodním právem, neboť se nejedná o plnění branné povinnosti v regulární armádě demokratického právního státu, které je v souladu s vnitrostátním i mezinárodním právem. Jak uvádí Informace OAMP, 8. 3. 2023, Bezpečnostní a politická situace v zemi, *„V průběhu invaze se ruské jednotky včetně jednotek Ruskem podporovaných samozvaných entit na ukrajinském území – Doněcké a Luhanské lidové republiky – dopustily řady činů, které jsou považovány a nyní i vyšetřovány jako válečné zločiny (např. znásilňování, mučení, mimosoudní popravy, únosy). Na jejich vyšetřování se podílí mimo jiné Mezinárodní trestní tribunál spolu s ukrajinskými úřady.“* V případě Ruské federace tedy nepostačuje konstatování, že plnění branné povinnosti nelze považovat za důvod pro udělení mezinárodní ochrany.
29. V případě žalobce tak bylo na místě blíže posoudit, zda výkon povinné vojenské služby za daných okolností může představovat pronásledování nebo vážnou újmu. Žalovaný v této souvislosti uvedl, že vyhlášená mobilizace byla již skončena a že jsou obavy žalobce předčasné, neboť v Rusku pobývají miliony mužů v žalobcově věku a situaci, kdy pouze zlomek z nich, pokud vůbec, absolvuje základní vojenskou službu. Tento závěr žalovaného však nemá dostatečnou oporu ve spisu.
30. Žalovaný přitom vycházel z Informace MZV ČR ze dne 24. 1. 2023, č. j. 13675/2022-LPTP, Návraty občanů Ruské federace, která popisuje situaci osob, které se vrací do Ruska po dlouhodobém pobytu na Ukrajině. Soud neshledal, že by tato informace byla relevantní pro posouzení obav žalobce z důvodu branné povinnosti, neboť žalobce nepobývá dlouhodobě na Ukrajině. Informace OAMP, Situace navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí, Zacházení ze strany státních úřadů a monitoring sociálních sítí, ze dne 31. 10. 2022, se žádným způsobem nevyjadřuje k otázce výkonu vojenské služby a branné povinnosti. Z Informace OAMP, Bezpečnostní a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv, ze dne 8. 3. 2023, vyplývá, že *„[v] souvislosti s válkou na Ukrajině dochází k omezování možností vycestovat do zahraničí.“* Informace se však nevyjadřuje k otázce výkonu vojenské služby a branné povinnosti.
31. V této souvislosti je relevantní Informace Finské imigrační služby ze dne 31. 1. 2023, Vyhýbání se odvodům během mobilizace, Návraty a mobilizace, správní spis však obsahuje pouze odpověď na jednu z otázek, kterými se daná zpráva zabývá, a to na otázku *„Jak bylo se záložníky věkově způsobilými k vojenské službě, kteří se vrátili do Ruska ze zahraničí, zacházeno na hranici? Vyskytly se zprávy o mobilizaci na hranici?“* Zpráva uvádí, že *„právník Kutškin v článku uveřejněném dne 3. listopadu 2022 říká, že je nemožné s jistotou říci, zda je návrat do Ruska bezpečný pro ty, kteří uprchli do zahraničí. Kutškin uvádí, že navrátilci se jedinci nemohou být v tomto okamžiku odvedeni do armády, neboť tato kampaň skončila. Pokud bude rozhodnuto o pokračování této kampaně, mohou být předvoláni k odvodu, pokud splňují příslušná kritéria.“* Z uvedených zpráv tedy vyplývá, že dle vyjádření uvedeného právníka navrátilci nemohou být v tomto okamžiku odvedeni do armády, neboť kampaň skončila, žádným způsobem však na základě ní nelze posoudit, jak se situace v Ruské federaci bude vyvíjet dál, a zda jsou obavy žalobce skutečně zcela neodůvodněné, pokud se jedná o jeho povinnost absolvovat základní vojenskou službu.
32. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81, musí být informace o zemi původu použité ve věci mezinárodní ochrany v maximální

možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné. Soud shledal, že zprávy, na základě kterých žalovaný posuzoval žádost žalobce, nejsou dostatečně relevantní. K otázce vojenské služby a branné povinnosti se věnuje pouze jedna z nich, která cituje článek právníka Kutškina. Nelze tedy ani konstatovat, že by použité zprávy o zemi původu byly ověřené z různých zdrojů, neboť se jedná o informaci poskytnutou jednou osobou. Žalovaný tak v dosavadním řízení nedostál své povinnosti zjistit dostatečně skutkový stav.

33. Soud přitom dospěl k závěru, že mu nenáleží v této souvislosti doplňovat dokazování a nahrazovat posouzení specifik mobilizace v Ruské federaci žalovaným. Jak uzavřel Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 29. 9. 2022, č. j. 1 Azs 84/2022-61, částečná mobilizace v Ruské federaci je obecně známou skutečností, která může být relevantním důvodem pro žádost o udělení mezinárodní ochrany. Nejvyšší správní soud ve uvedeném rozsudku konstatoval: „*Není však již obecně známou skutečností (notorietou), jaký je skutečný rozsah mobilizace a jaké důsledky do práv občanů Ruské federace bude mít, včetně toho, zda se tyto důsledky budou týkat konkrétně i stěžovatele. Nejvyššímu správnímu soudu pak nepřísluší primárně posuzovat tato specifika mobilizace, ani to, zda tato forma vojenské služby může vést k přímé či nepřímé účasti žadatele na válečných zločinech či zločinech proti lidskosti. Tato povinnost nicméně přísluší žalovanému.*“
34. Soud zároveň uvádí k obšírnému odůvodnění žalovaného, že se žalobce domáhá ochrany, přestože právě země jeho původu způsobila situaci na Ukrajině, že tato skutečnost nemůže být v daném případě přičtena k tíži žalobce. Z žádosti žalobce nelze dovodit, že by byl za válku, kterou Ruská federace vede na Ukrajině, zodpovědný. Naopak, důvodem jeho žádosti o mezinárodní ochranu je skutečnost, že s touto válkou nesouhlasí a nechce se jí účastnit. V rámci žalovaným zjištěných skutečností přitom soud neshledal tato tvrzení žalobce nedůvěryhodná. Uvádí-li žalovaný ve svém rozhodnutí opakovaně, že je žádost žalobce zcela účelová, nevyplývá tato skutečnost ze spisového materiálu a soud nemůže s tímto hodnocením souhlasit. Konstatoval-li žalovaný, že žalobce by o mezinárodní ochranu nepožádal, pokud by měl možnost řešit svou situaci jiným způsobem, sice tomu tak může být, nicméně pokud by žalobce měl oprávnění k pobytu na území ČR a nehrozil by mu přímo návrat do země původu, zřejmě by nebyly jeho obavy z vojenské služby a branné povinnosti natolik intenzivní. Skutečnost, že žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany v okamžiku, kdy mu hrozí vyhoštění do země původu, bez dalšího neznamena, že jsou jeho obavy z možného pronásledování nebo vážné újmy v souvislosti s výkonem vojenské služby a branné povinnosti na Ukrajině nedůvodné, a že by tedy žalovaný neměl povinnost relevantní skutečnosti řádně posoudit.
35. Žalovaný tak v dosavadním řízení nedostál své povinnosti zjistit dostatečně skutkový stav. V dalším řízení bude na žalovaném, aby doplnil informace o zemi původu tak, aby bylo možné na základě nich posoudit, jaká je pravděpodobnost, že v Ruské federaci dojde k další mobilizaci, přičemž si zároveň opatří podklady k posouzení otázky, nakolik hrozí, že by žalobce mohl, případně nemohl být nucen k účasti ve válce na Ukrajině. K posouzení těchto otázek si žalovaný může mimo jiné opatřit např. zprávu EUAA https://coi.euaa.europa.eu/administration/easo/PLib/2023_10_EUAA_COI_Query_Response_Q47_Russian_Federation_Military_service.pdf. Bude-li žalobci hrozit účast na válce na Ukrajině, posoudí žalovaný, zda žalobci nehrozí pronásledování ve smyslu čl. 9 odst. 1 písm. e) kvalifikační směrnice, případně vážná újma.

36. Skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, nemá oporu ve spise a vyžaduje zásadní doplnění, proto soud zrušil napadené rozhodnutí bez jednání podle § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s., věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.
37. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl ve věci samé úspěšný, proto mu přísluší právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení proti neúspěšnému žalovanému. Náklady vynaložené žalobcem v daném řízení představují náhradu nákladů právního zastoupení spočívající v odměně za dva úkony právní služby, tj. převzetí a příprava zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb.] a sepsí žaloby [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb.], tedy 2 úkony po 3 100 Kč, tj. 6 200 Kč. Dále byla žalobci přiznána náhrada hotových výdajů za dva úkony právní služby podle ustanovení § 13 odst. 4 advokátního tarifu po 300 Kč; celkem tedy paušální náhrada činí 600 Kč. Odměna advokáta byla zvýšena o DPH ve výši 21 %, tj. 1 428 Kč. Celkem tak náklady řízení žalobce činí 8 228 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 5. prosince 2023

JUDr. Lenka Loudová v. r.

samosoudkyně